

1 Aké sú jednotlivé druhy opatrení?

Zákon CXXX z roku 2016 o Občianskom súdnom poriadku obsahuje dva druhy právnych opatrení na zaistenie výkonu napadnutého nároku: predbežné opatrenie a predbežný výkon, ktoré poskytujú ochranu pred vydaním právoplatného rozhodnutia súdu. K dispozícii sú aj ochranné opatrenia podľa zákona LIII z roku 1994 o výkone súdnych rozhodnutí.

2 Za akých podmienok možno vydať tieto opatrenia?

2.1 Postup

O predbežné opatrenie možno požiadať počas konania a pred podaním návrhu na začatie konania. Súd posúdi návrh na vydanie predbežného opatrenia, ak prípravnú fázu konania možno vykonať na základe návrhu na začatie konania. Súd musí rozhodnúť o návrhu na vydanie predbežného opatrenia ako o naliehavej záležitosti a bezodkladne musí prijať opatrenia, a to najneskôr do ôsmich dní. Pri prijatí rozhodnutia súd musí zvážiť, či by opatrenia nespôsobili protistrane väčšiu nevýhodu, než akéj by bol inak vystavený účastník konania požadujúci predbežné opatrenie, a takisto musí vziať do úvahy možnosť požadovať poskytnutie záruky. Súd umožní protistrane odpovedať na návrh na vydanie predbežného opatrenia. Súd vyzve účastníkov konania, aby vyjadrili svoje pozície týkajúce sa návrhu spôsobom, ktorý považuje za najvhodnejší. Môže nariadiť vypočutie účastníkov konania, ak to považuje za nevyhnutné na posúdenie návrhu, najmä keď musí rozhodnúť o poskytnutí záruky. Ak účastníci konania nedodržia lehotu stanovenú pre pojednávanie, nemôžu predložiť návrh na predĺženie. Pri rozhodovaní o predbežnom opatrení možno vykonávať dôkazy len v prípade, že by bez nich nebolo možné posúdiť podstatu návrhu. Súd môže takisto vykonať akékoľvek nevyhnutné dôkazy počas prípravnej fázy konania. Súd rozhodne o návrhu na vydanie predbežného opatrenia prostredníctvom príkazu, proti ktorému možno podať odvolanie samostatne. Súd môže na základe návrhu sám zmeniť príkaz. Príkaz na predbežné opatrenie je predbežne vykonateľný. Pokiaľ súd nenariadi inak, lehota na splnenie príkazu začína plynúť v deň nasledujúci po dátume jeho písomného oznámenia. Príkaz zostáva účinný, kým ho súd nezruší prostredníctvom príkazu prijatého na návrh ktoréhokoľvek z účastníkov konania, po vypočutí druhého účastníka konania, alebo vo svojom rozsudku alebo inom rozhodnutí o ukončení konania. Ak súd nezruší rozhodnutie o vydaní predbežného opatrenia prostredníctvom rozsudku alebo iného rozhodnutia o ukončení konania, rozhodnutie stratí účinnosť, keď sa rozsudok na prvom stupni stane právoplatným. Predbežné opatrenie sa stane bezpredmetným, ak sa konanie ukončí alebo preruší v dôsledku odkladu. Súd musí stanoviť túto skutočnosť vo svojom príkaze, ktorým sa ukončuje konanie alebo stanovuje ukončenie konania. Prerušenie alebo pozastavenie konania nemá účinok na predbežné opatrenie. Návrh na vydanie predbežného opatrenia možno predložiť pred návrhom na začatie konania, ak navrhovateľ preukáže, že oneskorenie spôsobené predložením návrhu po začatí konania by pravdepodobne zmarilo účel nariadenia predbežného opatrenia. Návrh na vydanie predbežného opatrenia sa musí podať na príslušnom súde s právomocou pre konanie. Ak má miestnu príslušnosť pre konanie viac než jeden súd, návrh možno podať ktorémukoľvek z týchto súdov. Zvolený súd bude mať výlučnú právomoc pre konanie, ktoré sa má začať. Na povinné právne zastúpenie v konaní sa vzťahujú všeobecné pravidlá občianskeho súdneho konania. Súd sa zaoberá návrhom na vydanie predbežného opatrenia ako prednostnou záležitosťou. Vo svojom rozhodnutí o nariadení predbežného opatrenia súd stanoví lehotu na začatie konania, ktorá nemôže presiahnuť štyridsaťpäť dní po oznámení rozhodnutia. Ak sa konanie nezačne v lehote stanovenej súdom alebo ak navrhovateľ do ôsmich dní od uplynutia lehoty nepreukáže súdu, ktorý nariaďuje predbežné opatrenie, že konanie sa začalo, predbežné opatrenie sa stane bezpredmetným na základe príkazu tohto súdu v deň nasledujúci po dni, keď uplynie lehota na začatie konania. Ak sa konanie začalo, predbežné opatrenie nariadené pred predložením návrhu na začatie konania zostáva účinné, kým sa nezruší, prípadne kým nenadobudne právoplatnosť rozsudok na prvom stupni. Ak sa návrh na začatie konania predloží v stanovenej lehote, ale súd ho zamietne, predbežné opatrenie zostáva účinné, kým neuplynie platnosť právnych účinkov začatia konania.

Súd rozhoduje o predbežnom výkone prostredníctvom rozhodnutia na prvom stupni.

Súd musí o ochranných opatreniach rozhodnúť ako o naliehavej záležitosti najneskôr do ôsmich dní a príkaz týkajúci sa ochranného opatrenia musí bezodkladne poslať súdnemu úradníkovi, ktorý ho ihneď začne vykonávať. Odvolanie proti súdnemu príkazu týkajúcemu sa ochranného opatrenia nemá odkladný účinok.

Ako ochranné opatrenie možno takisto požiadať o európsky príkaz na zablokovanie účtov, a to ešte skôr, ako veriteľ začne konanie vo veci samej. V takom prípade sa musí konanie vo veci samej začať v krátkom čase.

2.2 Hlavné podmienky

Súd môže na základe návrhu nariadiť predbežné opatrenie s cieľom zabrániť akejkoľvek zmene súčasného stavu, ak by následne nebolo možné obnoviť pôvodný stav, alebo zabrániť mareniu následného výkonu práv navrhovateľa, alebo zamedziť akejkoľvek bezprostrednej nevýhode pre navrhovateľa, alebo z akéhokoľvek iného dôvodu, ktorý si zasluhuje osobitnú pozornosť. Predbežným opatrením možno uložiť povinnosť vykonať úkon, ktorý by bol navrhovateľ oprávnený požadovať na základe práva, ktoré sa má vykonať v konaní. V prípadoch, v ktorých sú splnené uvedené podmienky, návrh na vydanie predbežného opatrenia možno predložiť pred návrhom na začatie konania, ak navrhovateľ preukáže, že oneskorenie spôsobené predložením návrhu po začatí konania by pravdepodobne zmarilo účel nariadenia predbežného opatrenia. Návrh na vydanie predbežného opatrenia musí obsahovať odkaz na splnenie podmienky, z ktorej vychádza príkaz na predbežné opatrenie, a musí uvádzať a odôvodňovať skutočnosti na podporu splnenia tejto podmienky. Navrhovateľ musí konkrétne uviesť obsah požadovaných opatrení. Ak sa návrh na vydanie predbežného opatrenia predloží pred návrhom na začatie konania, navrhovateľ musí takisto poskytnúť údaje potrebné na určenie súdu príslušného pre konanie, ktoré sa má začať. Takisto sa musí uviesť právo, ktoré sa má vykonať v konaní. Súd podmieni predbežné opatrenie poskytnutím záruky, ak protistrana preukáže, že je pravdepodobné, že bude vystavená nevýhode v dôsledku požadovaných opatrení, čo môže viesť napríklad k nároku na náhradu škody alebo uvedeniu do predošlého stavu proti navrhovateľovi, ak vo veci uspeje protistrana. Pri rozhodovaní o poskytnutí záruky súd musí vziať do úvahy mieru pravdepodobnosti skutočností podporujúcich návrh. Ak nevýhoda nie je významná, súd by nemal nariadiť poskytnutie záruky. Súd nariadi poskytnutie záruky v dvoch prípadoch. V prvom prípade poskytnutie záruky požaduje protistrana a je schopná preukázať pravdepodobnosť vystavenia nevýhode, ktorá zodpovedá požadovanej záruke. V druhom prípade poskytnutie záruky navrhuje navrhovateľ a protistrana s tým súhlasí. V prvom prípade výška záruky zodpovedá pravdepodobnej nevýhode uvedenej protistranou. V druhom prípade ide o sumu navrhnutú navrhovateľom a schválenú protistranou. Ak navrhovateľ navrhuje konkrétnu sumu ako záruku, súd vyzve protistranu, aby ju prijala v samostatnom vyhlásení ako naliehavú záležitosť. Súhlas so sumou záruky nepredstavuje uznanie skutočností, ktoré boli predložené ako dôvody na nariadenie predbežného opatrenia. Poskytnutie záruky zahŕňa uloženie na súde, a to najmä peňazí, cenných papierov,

peňažných náhrad alebo v prípade bankovej záruky vyhlásenia o záruke. Rozsudok sa musí vyhlásiť za vykonateľný bez ohľadu na odvolanie, ak sa ním ukladá ktorákoľvek z týchto povinností: poskytnutie výživného, anuity alebo iných pravidelných dávok na rovnaký účel; zákaz vstupu na cudzí pozemok; úhrada nároku prijatého odporcom; vyplatenie peňažných prostriedkov na základe záväzku vyplývajúceho z verejnej alebo súkromnej listiny s plnou dôkaznou hodnotou, ak sa týmito dokumentmi preukazujú základné okolnosti; a ďalšie nepeňažné záväzky, v súvislosti s ktorými by oneskorené vykonanie spôsobilo navrhovateľovi neúmerne závažnú škodu alebo škodu, ktorú je ťažké stanoviť, a navrhovateľ poskytol primeranú záruku. Súd môže rozhodnúť nepriznať predbežný výkon, ak by záťaž, ktorá vznikne účastníkovi konania v dôsledku výkonu, bola neprimerane väčšia než záťaž, ktorá by vznikla druhému účastníkovi konania v prípade nepriznania predbežného výkonu. Žiadosť na tento účel musí odporca podať pred ukončením konania. Súd môže vyhlásiť rozsudok za čiastočne vykonateľný, pokiaľ to je možné za daných okolností. V mimoriadnych a riadne odôvodnených prípadoch môže súd odmietnuť vyhlásiť rozsudok za predbežne vykonateľný v súvislosti s prvkami, ktoré v čase vydania rozsudku už stratili význam. Predbežný výkon sa nevzťahuje na trovy súdneho konania, neuhradené procesné poplatky a náklady vopred uhradené štátom.

Ak dokument, ktorým sa vykonáva rozhodnutie o výkone nároku, nemožno vydať, ale účastník konania, ktorý podáva návrh na výkon nároku, preukáže vierohodné riziko, že nárok nebude možné uspokojiť neskôr, súd môže na návrh tohto účastníka konania ako ochranné opatrenie zabezpečiť nárokované finančné prostriedky alebo zablokovať niektoré položky majetku. Súd môže prijať ochranné opatrenie napríklad v prípade, že nárok sa opiera o rozhodnutie, na základe ktorého možno vydať vykonávací dokument, ale rozhodnutie ešte nie je právoplatné alebo nie je predbežne vykonateľné, alebo je právoplatné, ale ešte neuplynula lehota stanovená na jeho vykonanie. Ochranné opatrenia sa môžu prijať aj v súvislosti s nárokmi uplatňovanými na vnútroštátnom súde prostredníctvom návrhu podľa platných právnych predpisov týkajúcich sa manželského majetku alebo ochrany patentov, úžitkových vzorov, topografie polovodičových výrobkov, odrôd rastlín, ochranných známkov, zemepisných označení a vzorov, alebo dodatkových ochranných osvedčení, alebo ochrany autorského práva, alebo podľa oddielov 4 a 6 zákona LVII z roku 1996 o zákaze nekalých obchodných praktík a obmedzujúcich postupov, v súlade s kritériami stanovenými v uplatniteľných právnych predpisoch, alebo prostredníctvom akýchkoľvek iných návrhov, preukazujúcich vznik, hodnotu a dátum uplynutia platnosti nároku prostredníctvom verejného dokumentu alebo súkromného dokumentu s plným dôkazným účinkom predložených v rovnakom čase. Európsky príkaz na zablokovanie účtov možno požadovať ako ochranné opatrenie pomocou formulára stanoveného vo vykonávacom nariadení Komisie.

3 Čo je predmetom týchto opatrení a aký majú charakter?

3.1 Na aké druhy aktív sa môžu tieto opatrenia vzťahovať?

V prípade predbežného opatrenia súd nariadi vykonanie úkonov, ktoré sa požadovali v rámci nároku alebo návrhu na vydanie predbežného opatrenia. Môže to zahŕňať akýkoľvek nárok alebo majetok uvedený v návrhu. Svojevoľné nesplnenie súdneho príkazu má za následok vykonanie nároku. Od tohto okamihu bude na základe vykonávacích právnych predpisov vymedzený majetok, ktorý je vyňatý z vykonávacích opatrení.

Predbežný výkon znamená výkon ustanovení neprávoplatného rozsudku vydaného prvostupňovým súdom. Predmetom výkonu môže byť akýkoľvek majetok odporcu, pokiaľ preň neplatí výnimka podľa právnych predpisov o výkone nárokov.

V rámci ochranného opatrenia môže súd príkazom zablokovať niektoré položky majetku alebo zabezpečiť finančné prostriedky. V prípade súdneho príkazu na zabezpečenie finančných prostriedkov v súvislosti s nárokom súdny úradník odovzdá dlžníkovi príkaz priamo na mieste a zároveň mu nariadi bezodkladne uhradiť príslušnú sumu priamo súdnemu úradníkovi. Ak to dlžník neurobí, súdny úradník môže zabaviť akýkoľvek majetok dlžníka a zmraziť jeho účet. Mzdy a dávky, ktoré poberá dlžník, však môžu byť zmrazené len v prípade, že dlžník nemá žiadny iný majetok, ktorý môže byť predmetom výkonu finančného nároku. Príkazy na zablokovanie určitých predmetov sa môžu týkať akéhokoľvek hnuiteľného majetku alebo majetku, ktorý má určitú hodnotu. V konaniach na vydanie európskeho príkazu na zablokovanie účtov možno predložiť žiadosť na získanie informácií o účte, na základe ktorej sa príslušný orgán bude snažiť získať údaje o účtoch dlžníka od poskytovateľov platobných služieb spravujúcich tieto účty.

3.2 Aké sú účinky týchto opatrení?

V prípade predbežného opatrenia a predbežného výkonu musí dlžník splniť súdny príkaz. Na základe príkazu možno začať vykonávacie konanie proti dlžníkovi.

Existujú dva druhy ochranných opatrení s rôznymi účinkami. V prípade opatrení na zabezpečenie finančných prostriedkov v súvislosti s nárokom musí dlžník súdnemu úradníkovi odovzdať určitú sumu. Ak to neurobí, súdny úradník vykoná opatrenie zabavením majetku alebo zmrazením účtu dlžníka v hodnote, ktorá sa rovná nárokovaným finančným prostriedkom. Finančné prostriedky získané od dlžníka alebo počas konania sa nesmú dať k dispozícii účastníkovi konania, ktorý podal návrh na výkon nároku. Namiesto toho ich orgán presadzovania práva uloží na vkladový účet. V prípade zablokovania predmetu sa tento predmet v zásade zabaví, čo znamená, že dlžník ho môže naďalej používať, ale nesmie s ním voľne nakladať. Predmety sa navyše môžu vziať aj do úradnej úschovy. V takom prípade ich súdny úradník fyzicky zablokuje alebo ich spravuje nútený správca.

3.3 Aká je platnosť týchto opatrení?

Súdny príkaz na vydanie predbežného opatrenia zostáva účinný, pokiaľ sa nezruší alebo pokiaľ sa rozsudok na prvom stupni nestane právoplatným. Predbežné opatrenie sa stane bezpredmetným, ak sa konanie ukončí alebo preruší v dôsledku odkladu. Súd musí stanoviť túto skutočnosť vo svojom príkaze, ktorým sa ukončuje konanie alebo stanovuje ukončenie konania. Prerušenie alebo pozastavenie konania nemá účinok na predbežné opatrenie. Predbežný výkon znamená výkon záväzku stanoveného v rozsudku súdu predtým, ako sa rozsudok stane právoplatným, a to bez ohľadu na odvolania. Toto opatrenie teda nemá žiadnu lehotu.

Ochranné opatrenia zostávajú účinné, kým sa nevydá príkaz na výkon nároku alebo kým súd nerozhodne o ukončení ochranného opatrenia.

4 Je možné odvolať sa proti takémuto opatreniu?

Existuje možnosť podať samostatné odvolanie proti príkazu na vydanie predbežného opatrenia. Na podávanie týchto odvolaní sa uplatňujú všeobecné pravidlá. Lehota na podanie odvolania je 15 dní. Odvolanie sa musí podať na súd, ktorý vydal rozhodnutie. Ak je odvolanie riadne odôvodnené, súd zruší svoj príkaz na vydanie predbežného opatrenia. Súd takisto môže sám zmeniť príkaz na základe návrhu alebo z vlastného podnetu, ak žalobca zníži výšku nároku.

Súd je povinný nariadiť predbežný výkon v prípadoch uvedených v zákone. Účastník konania môže súd požiadať, aby nenariadil predbežný výkon v prípadoch, keď by pre tohto účastníka konania znamenal neprimerane veľkú záťaž. Žiadosť sa musí podať na súd, ktorý prejednáva danú vec.

Proti súdnemu príkazu na vydanie ochranného opatrenia možno podať odvolanie na súd, ktorý prejednáva danú vec. Odvolanie však nemá odkladný účinok na výkon opatrenia. Účastníci konania môžu podať odvolanie do 15 dní od ohlásenia príkazu.

Návrh na opravný prostriedok proti európskemu príkazu na zablokovanie účtov alebo jeho vykonaniu sa musí podať na súd, ktorý prejednáva danú vec. Na odvolanie proti rozhodnutiu o opravnom prostriedku sa vzťahujú všeobecné pravidlá.

Posledná aktualizácia: 15/01/2024

Obsah pôvodných vnútroštátnych jazykových verzií na tejto webovej lokalite spravujú príslušné kontaktné body EJS. Preklady týchto textov zabezpečila Európska komisia. V prekladoch preto ešte môžu chýbať možné úpravy pôvodných textov, ktoré neskôr vykoná príslušný štátny orgán členského štátu. Európska justičná sieť pre občianske a obchodné veci ani Európska komisia nenesú žiadnu zodpovednosť ani inak neručia za informácie alebo údaje, ktoré tento dokument obsahuje alebo na ktoré odkazuje. Právne normy v oblasti autorských práv členského štátu zodpovedných za túto stránku nájdete v právnom oznámení.